

LISTEK.

Soterija.

(Po nemškem izvirniku. — Povest iz časov preganjanja kristjanov).
(Konec.)

Ko se je starček s spremstvom približal kapeli, so se jim ljudje spoštljivo umakali; oči vseh so bile obrnjene na starčka; ženske so stikale glave in tiho je šepetal ta ali oni svojemu sosedu kakšno opazko. Vsak iz množice ga je poznal, ves svet ga je častil. Pa temu ni bila vzrok njegova starost, plemenit rod in nekdanje njegovo dostojanstvo, ampak nekaj drugega.

Citatelj je pač že davno uganil, kdo da je ta starček. Pol stoletja je že preteklo, od kar je Ambrozij na isti dan pokopal v katakombah truplo sv. Soterije. Od takrat je redno vsako leto prihajal k njenemu grobu, v svoji pobožnosti okrasil kapelico, obdal zidovje z dragocenim mramorjem ter preskrbel dragoceno cerkveno opravo in zagrinjala. Oskrbel je tudi, da je bil vestno gojeni vrt pred kapelico po leti in po zini poln bujnih cvetlic.

Pred mnogimi leti je pokopal Ambrozij v tej kapelici sv. Soterije svojega očeta, senatorja Avrelia Sempronija; tukaj si je tudi sam izbral svoj grob, tukaj so bili že pokopani njegova žena, sin in njegova sinova. Njegova žena je bila sorodnica sv. Soterije.

Marcelina je postala o Veliki noči preteklega leta v baziliki prvaka apostolov redovnica. Danes je prišla prvič v redovniški obleki k grobu deviške mučenice. Na ta način je pač imel današnji praznik sv. Soterije za Marcelino poseben pomen, in starček, bližajočemu se svetemu mestu, se je poznalo, da čuti tudi on danes posebno, nenavadno notranje veselje.

Ko so dospeli do vrat, je gnala Ambrozija neka tajna notranja sila, da poklekne ob grobu svetnice in tam moli. Globoko ginjen je pritisnil svoje ustnice na mrzli marmor in tihe besede, ki so prihajale od časa do časa iz njegovih ust, so pričale o njegovi globoki pobožnosti. Dolgo je klečal in molil in še dalje bi bil, da ga ni Satirus v skrbeh za starčka opomnil, da se je treba ločiti od tega kraja.

Solznih oči je sledil Ambrozij svojem. Na pragu se je še enkrat ozrl nazaj, da se še z zadnjim pogledom poslovi od dragega mu oltarja.

„Otroci moji“, je rekel starček z drhtečim glasom, „zadnjikrat sem molil danes na grobu naše svetnice. Moje življenje se bliža koncu. Vi poznate mojo zadnjo željo: Pokopan hočem biti ob njenih nogah, pri vseh svojih dragih. Vem in za trdno upam, da mi bo sv. Soterija izkazala to milost. In prišla bo v moji zadnji uri ter me odpeljala v mirno in srečno večnost...“

Premočno ginjen starček ni mogel dalje govoriti. Molče je sledil svojim vnukom, ki so se vračali v mesto.

Kmalu se je izpolnilo to, kar je slutil. Že prihodnjo noč je zbolel, lotila se ga je mrzlota in bilo se je bati najhujšega. Rojstni dan naše svetnice naj bi bil dan njegove smrti.

Ko je ležal v zadnjih zdihljajih sredi svojih dragih, ki so jokali ob smrtni postelji, se mu je naenkrat zasvetil obraz v nebeški milobi. Oči so se mu odprle in ustnice so šepetale: „Soterija, moja priprošnica!“

Se zadnji zdihljaj — in njegova duša je odplavala proti nebeškim poljanam.

Po 25. letih je na praznik sv. Soterije zopet romala množica od blizu in daleč na njegov grob. Na oltarju nad grobom je bral mašo škof krekove postave, resnih potez. Ko je končal sv. daritev, je pokleknil k

grobemu spomeniku pred kapelo, na katerem je bil kratek napis:

Ambrosius Aurelius in pace.

Škof je prišel v družbi stare gospe in mladega moža; z njim je tudi odšel.

„Kdo je ta škof in kdo sta njegova spremljevalca“, je vprašal romar iz daljnih dežel cerkvenega služabnika?

„To je Ambrozij, veliki škof iz Milana“, je dobil odgovor. „Mladi mož je slavní govornik Avgustin, ki ga je Ambrozij izpreobrnil, stara gospa je pa Avgustinova mati — Monka.“

Pomoč v stiski.

(Povest po resničnem dogodku).

I.

Takega vpitja že dolgo ni bilo pred mestno šolo, kakor tisto popoldne.

„Sneg, sneg!“ so kričali šolarji in drli iz zaduhle šolske sobe pod milo nebo. Ohi, to vam je bilo veselje! Ta je lovil izpod neba padajoče snežinke, oni je grabil po suhih tleh ležeči sneg, da bi zaglal prvo kepo v svojega součence, tretji je nastavljal svoj klobuk, misleč, da ga bo kar v trenutku sneg napolnil, drugi pa so zopet tekali sem ter tje, kakor bi bili ob pamet. — Ves mladi zaroč v mestu je bil pokoncu samega veselja nad tako nenadnim prihodom belega gosta.

Snežilo je pa tudi kakor za stavo.

Le Majerjeva 10letna Anica v siromašni hiši tam gori nad mestom ni bila vesela snega. Žalostna je gledala skozi okno in vprašala mater, ki so bolni ležali na postelji:

„Mama, kako bom pa šla drevi po juho, ko tako močno sneži?“

„Bom pa že enkrat brez jedi prebila, saj je večer.“

„Lačni ne smete biti. Kar obujem se, pa pojdem.“

„Kako boš hodila, sirota, v takem vremenu? Lahko bi se prehladila in zbolela. Kaj bi potem počeli, ko bi bili obe bolni? Kdo bi nama stregel?“

„Vaš veliki robec bom ogrnila, pa suknene nogavice obula, da me ne oo zeblo“, misli si deklica.

Mati se skloni v posteljo in pogleda skozi okno: „I no, Anica, pa pojdi, če greš rada! Pot je danes še suha, in sneg še ni tako debel. A kaj bo jutri, ako ne neha snežiti, ker ni niti trohice drv pri hiši?“

Rekši se skloni nazaj in utihne.

Deklica pa se začne skrivaj solziti. Smilijo se ji bolna mati, ki morajo trpeti toliko pomanjkanja.

II.

Zvonilo je „ave-Marijo.“

Anica se je vračala z juho iz krème domov. Molila je potihoma angelovo češčenje.

Nad samostanom, kjer se zavije cesta v mesto, se je kepalo krčelo dečkov, bili so ravno v najhujšem boju; še moliti niso utegnili.

Deklica bi se jim rada ognila, ker zavzemali so vso širino ceste. Najraje bi bila šla po stranski poti, toda bilo ji je preveč v stran. Juha bi se ji bila shladila; za bolnika pa je le gorka jed zdrava.

Šla je torej prav ob robu ceste. Bala se je, da ne bi bila komu na poti, in da ne bi priletela kaka kepa v njo. Pa ob jarku je bilo nevarno. Lahko bi ji izpodrsnilo, ker je bilo ondi vse polno snega nametnega. Zato stopi malo na cesto. Toda glej nesrečo! V istem trenutku se zaleti eden kepavcev, ki je stal v zadnji vrsti, z vso silo ob deklico.

Anica se zajoka in omahne v sneg. Sreča, da ni bilo blizu cestnega jarka. Le 2 stopinji, in ležala bi bila v globokem jarku pod cesto.

li so jih v ječe v Mali Aziji, kjer postopajo z njimi po turško! Malo vode jim dajo na dan in košček kruha. 30 jih je umrlo od lakote. Tako delajo Turki z Bolgari Kljub temu, da vedo, da ravnaajo Balkanci s turškimi jetniki človeško.

Vojni stroški balkanske vojne. Vsled vojske na Balkanu imajo že več mesecev pod orožjem Bolgari 300.000, Srbi 200.000, Črnogorci 40.000, Grki 60.000, Turki pa okoli 500.000 mož. Vojni stroški znašajo mesečno na Bolgarskem 4.500.000 funtov sterlingov (en funt sterlingov je 24 K), v Srbiji 3.000.000 funtov sterlingov, v Črni gori 600.000 funtov, v Turčiji 7.500.000 funtov. V 4 mesecih vojske znaša to že 1584 milijonov kron. Vstete pa niso vsote, kolikor stane vojna na morju Grke in Turke kakor tudi ne škoda, ki jo trpi trgovina in obrt.

Pogum in junaštvo srbskih vojakov. Nezaslišane so bile žrtve, ki jih je doprinal srbski vojak v sedanji vojni, a najhujše je menda zahtevalo zavzetje Bitolja. Turki so imeli tu izborna stališča, njihove čete so bile popolnoma sveže in izpočite. A vse te okolnosti so igrača proti trpljenju, ki so ga srbski vojski prizadljale reke Črna, Dragor in Semnica, ki so prestopile svoje bregove in zalile vso okolico, tako, da je morala srbska armada pregaziti 7 km dolgo pot po vodi, ki je stala deloma do prsi. Nekateri oddelki so se tako stoječi in gazeči vodo borili cel dan in celo noč. Pomislimo pa, da je bilo to v pozni jesenski čas, ko je neprestano deževalo in snežilo, da je bila torej voda ledeno-mrzla! Srbski poveljniki so izprva upali, da voda v par dneh upade in so zato odlašali z glavnim napadom; toda deževalo in snežilo je neprestano noč in dan in vode so naraščale. Turki, v svesti si svojih ugodnih postojank, so skle-

Strašen krik in krohot nastane med trdosrčnimi dečki.

„Paglavci, kaj počenjate?“ zagrmí zdajci nad njimi močen moški glas. Bil je oče Ladislav, katehet v ljudski šoli. Vračal se je od nekega bolnika.

Kakor če bi med tropo vrabcev ustrelil, razkropili so se naenkrat poredneži na vse strani ter zbežali proti domu. Glas jim je bil dobro znan. — Le štirje so obstali ter molče in prestrašeni gledali v tla.

„Ali se učite takega vedenja v šoli? Kaj se spodobí, ko zvoni „ave-Marijo?““

Dečki, ki so od samega strahu pozabili, odkriti se paru, so med tem sneli pokrivala z glave.

Obrnivši se k deklici, ki se je bila že vzdignila, pravi pomilovalno:

„Ali si se močno pobila, ubožica? Kaj si pa imela v posodi, da se ti je razlilo po obleki?“

„Juho za mamo, pa se mi je sedaj vsa razlila. Pobila se nisem, le to mi je hučo, da nimam sedaj mami domov kaj nesti.“

„Vidiš, kako nesrečo si naredil?“ očita pater katehet dečku.

„Nisem nalašč. Mislil sem se umakniti kepi, pa sem se v njo zašel.“

„Če bi bili molili angelovo češčenje, bi vsega tega ne bilo. Bog vas je očitno kaznoval. Da se kaj takega nikdar več ne zgodi! — Sedaj pa le hitro domov! O mraku nimajo otroci nič opraviti na cesti!“

Drugi dan so gospod učitelji vse izvedeli. Kdo se je udeležil večerajšnjega kepanja, ni bilo težko izvedeti. Izdali so drug drugega, ker ni hotel biti nihče sam kriv. Kaznovani so bili le oni, ki so se nad dekličino nesrečo krohotali in so zbežali pred katehetom. Morali so ostati celo uro v šoli ter delati težke računske naloge. Prav jim je bilo!

III.

Gotovo se vam je, dragi čitatelji, smilila uboga Anica, katero je bil deček s svojo neprevidnostjo podrl v sneg.

Pa ljubi Bog izpreminja nesrečo večkrat v srečo. Poslušajte!

„Kako si že rekla?“ začno izpraševati pater deklico, posvarivši in izpustivši dečke domov. „Mami si nesla jed? Ali ne kuhate doma?“

„Kako, ko so mama bolni! Sama pa še ne morem.“

In začela je z odkritosrčnimi in preprostimi otroškimi besedami opisovati veliko revščino, katera tlačí njeno mater.

„A tako! Škoda, da mi ni bilo to že prej znano! Pojdi z menoj!“

Samostan je bil blizu.

Deklica pobere posodo, ki je med padcem odletela v sneg ter gre s prijaznim in usmiljenim patrom. Na porti sta. Zvonec zapoje, in pri tej priči se vrata odpro.

„Dajte tej-le deklici kaj gorkega v posodo! Šla je v krmo po juho za bolno mater, pa se ji je na cesti po nesreči jed razlila“, naroči pater samostanskemu vratarju.

K deklici obrnivši se pa pravi:

„Le počakaj toliko časa, da pridem nazaj.“

Vratar vzame deklici posodo iz rok ter stopi v kuhinjo.

Anici ni bilo treba dolgo čakati, kajti frater se je kmalu vrnil s polno posodo, pater pa se tudi ni mudil dolgo. Urno je bil zopet na porti.

„Govoril sem s patrom tčvrdijanom“, pravi, „pa so rekli, da smeš odslej vsak dan priti po juho — opoldne in zvečer. — Sedaj pa idi domov, pa pridna bodi!“

Deklica je kar gledala. Ni vedela, ali je vse to resnica, ali se ji le sanja. Da bi se patru prav priščno zahvalila, ni bilo več časa. Izginil je v samostan.

(Da'le prihodnjič.)

Iz celega sveta.

Grozna nesreča se je priredila dne 19. februarja v Sežani pri Trstu; zgorle so 4 osebe, 1 pa je opečena smrtno nevarno. Ta nesreča se je pripetila pri železniški čuvajnici št. 825. proti Opčinam. Bilo je v njej 5 delavcev iz Medmurja, katere najemlje južna železnica, ker delajo poceni in niso vpisani za pokojnino. Spali so tam na slami. Ne ve se prav, kako se je to zgodilo, da je nastal ogenj in so 4 zgoreli: Negovec, Gjermači, Kosnjak, Patačka, 5. Najman pa se je še privlekel do bločnice, kjer so ga našli peza vestnega. Onih štirih sploh ni mogoče spoznati, tako je uničil ogenj telesa. Najmana so odpeljali v Trst v bolnišnico. Ti delavci so bili pridelní prožnemu mojstru v Sežani. Mezde so dobivali na dan do 2 K 80 vin, živeli pa so skoro samo ob kruhu in čebuli. Čuvajnico jim je prepustila južna železnica. Poleg čuvajnice je bila lesena lopa, ki je zgorela do tal.

150 let stara trta. Iz Svetega pri Komnu nam poročajo: Na zemljiški parceli št. 894 občepe Sveto se nahaja trta stara 150 let. Trta sicer ni debela, ker je večkrat pozebla. Imenuje se „čedajce“. Prinesel jo je v naš kraj Janez Jazbec, ki je pred 150 leti celih 20 let služil v Solkanu. Prisluzil si je 20 zlatov, po naše 44 K. Domov prišedši je pridno začel saditi trte in murve. Nevesto je dobil na Vipavskem. Na njeno prigrivanje je kupil posestvo na Vipavski strani nad Dornbergom. To je bil prvi svetanski vinograd tam doli. Sedaj je ta vinograd last komenskega župana.

Trpljenje bolgarskih jetnikov. V Carigradu so so privlekli po nadaljevanju vojne 24 bolgarskih jetnikov. Bolgarskih jetnikov na Galipoliju je 540; zapr-

nili, da tu rešijo čast svoje armade. Turške čete so bile polne neuklonljivega duha, njih borba je bila junaška. Tedaj se pa zgodi ono nepojmljivo: Srbska pehota dobi povelje za glavni napad in čete uderejo naravnost v ledeno-mrzlo globoko vodo! Na Turke je že samo ta pogled tako vplival, da so izgubili vso samozavest in vsako nado na zmago. In res je srbska armada tudi tu ostala zmagovalka. Nekí vojni odposlanec tuje države je vzpričo bitolske bitke rekel nasproti bivšemu srbskemu ministru Genčevu: „V Evropi je samo srbski vojak zmožen kaj takega. Kaj enakega bi storil edino še ruski vojak, toda ne ruski častnik. Občudujem vaše ljudi!“

Sneg v Perziji. Iz Tenerana poroča poštna uprava, da je poštna služba vsled velikega snega popolnoma prekinjena. Sneg je 4 metre visok. Teheran je bil za 14 dni popolnoma odrezan od Evrope.

Železniška nezgoda. Iz Rusije poročajo: Med postajama Sljepzovskaja in Karabaluk se je odtrgalo od tovornega vlača 40 vozov, napolnjenih z raznim blagom. Vozovi so zdrčali po strmini navzdol ter v največji hitri zaželi ob drug tovorni vlak, pri čemur se je blago užgalo. Nastal je velikanski požar. Dva železniška nastavljenca sta zgorela.

Najstarejši človek v Avstriji je gotovo Čeh Jan Navratil, ki živi v Nemškem Brodu na Češkem. Mož je rojen leta 1799 in je torej star 114 let. Živel je v treh stoletjih. Starček je na duhu in telesu izredno čil in zdrav, le posluh mu je deloma odpovedal.

Dobiček avstrijske c. kr. pošte. L. 1911 je imela avstrijska pošta 190 milijonov dohodkov, izdatkov pa 184 milijonov K. Čistega dobička je torej vrgla pošta državi 6 milijonov kron.